

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 30 de maig del 2017

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i els Magistrats M.I. Sr. Vincent ANIÈRE i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- En el procediment de l'article 63 de la Llei Qualificada del Matrimoni seguits entre les parts respectivament agent i defenent, la Sra. R.L. contra el Sr. R.S. es va dictar sentència, de data 28-07-2015, amb la següent part decisòria:

“Estimar parcialment de la demanda formulada a l'empara de les regles de l'art. 63 de la LQM per la Sra. R.L. contra el Sr. R.S. i estimant també parcialment la demanda reconvençional formulada per aquesta darrera contra el primer, hem d'adoptar les següents mesures paternofilials definitives:

1.- Atribuir a la Sra. R.L. l'ús del domicili que havia estat familiar radicat a l'edifici S. de Sant Julià de Lòria, planta C porta x.

2.- Declarar que la pàtria potestat al respecte de la filla menor dels litigants A. serà exercida de manera conjunta entre ambdós progenitors.

3.- Declarar que la seva guarda i custòdia serà compartida entre els seus pares de tal manera que una setmana un progenitor estarà en companyia de la A. des de dilluns a les 09'00 hores i fins el dimecres a les 20'00 hores i amb l'altre des d'aquest dia i fins el dilluns posterior a les 09'00 hores, i la setmana següent s'invertiran els períodes els progenitors. Pel que es refereix al sistema de contactes en període de vacances escolars i dates familiars assenyalades escaurà recórrer a les indicacions contingudes en el IV Considerant in fine de la present Resolució.

4.- Establir que cada progenitor haurà d'assumir en exclusiva les despeses de sosteniment dels seus fills quan es trobi en la seva companyia tant en l'apartat relatiu a l'alimentació com en l'apartat relatiu a la vestimenta. Pel que es refereix a totes les altres despeses (tant ordinàries com extraordinàries) aquestes seran assumides al 50% entre ambdós progenitors amb el benentès que aquelles que no puguin estar relacionades amb necessitats de primer ordre com poden ser les activitats extraescolars, les mateixes hauran de ser consensuades entre ambdós progenitors.

I sense fer especial pronunciament en relació a les costes processals."

II.- La representació processal de la Sra. R.L. va formular recurs contra la resolució d'instància de data 28-07-2015, registrat sota el número de rotlle TSJC-418/2015 i, en data 16-11-2015, va presentar escrit de conclusions, segons el qual i pels motius continguts en el mateix demanava la revocació de la sentència d'instància.

Tanmateix sol·licitava que es vulgui incorporar en autes als efectes probatoris escaients els 3 documents adjuntats amb l'escrit de data 01-06-2015 presentat per davant el tribunal a quo i consistents en la declaració escrita dels avis materns de la menor, de la seva tieta i de la padrina de bateig, així com del

document nº 3 acompanyant el seu escrit de conclusions presentat per davant d'aquesta alçada i consistent en un mail i que es vulgui nomenar un pèrit psicòleg per tal que visiti la menor i emeti un informe indicant com està vivint l'A. la separació de la seva mare, si és el seu desig romandre a casa del seu pare o si, vol anar a viure amb ella a P.

Finalment sol·licitava per Altressí que es vulgui acumular al present recurs la peça separada oberta per la Batllia a rel de la petició de trasllat de domicili de la seva mandant juntament amb la menor a Palamós i que ha donat lloc a la sentència dictada per la Batllia en data 13-10-2015.

Pel contrari, la part recorreguda i el Ministeri Fiscal per escrits de contesta a les conclusions, de data 09-12-2015, demanaven la confirmació de la sentència. Tanmateix el Ministeri Fiscal manifesta que no cal practicar la pericial psicològica, sol·licitada per la recurrent, a la A. per tal de poder decidir, sinó revisar si la decisió adoptada en primera instància és la correcta o se'n podia adoptar una de millor.

III.- La representació processal la Sra. R.L. va formular recurs d'apel·lació, registrat sota el número de rotlle TSJC-475/2015 contra la resolució d'instància dictada en data 13-10-2015 en relació a la sol·licitud de trasllat del domicili de la menor A. del Principat d'Andorra a P., decidint:

“Que desestimant la demanda formulada per la Sra. R.L. contra el Sr. R.S., i estimant parcialment la demanda reconvençional articulada per aquest darrer i el Ministeri Públic contra la primera ha de desestimar i desestima la sol·licitud de trasllat del domicili de la menor A. del Principat d'Andorra a Palamós que la mare interessava per escrit de data 13-7-2015 així com la pretensió relativa a l'atribució de la seva guarda i custòdia en benefici propi i en l'eventualitat que la Sra. R.L. desitgi efectivament de traslladar-se a Palamós per a residir de manera permanent he d'atribuir i atribueixo al Sr. R.S. la guarda i custòdia de na A., reconeixent a la mare un sistema de contactes lliures en mèrits del qual cada mes la Sra. R.L. haurà de comunicar al pare amb una

antelació mínima de 15 dies les dates en què podrà gaudir de la companyia de la seva filla, amb el benentès que l'esmentat sistema de contactes no podrà però excedir 15 dies per mes ni tampoc comprendre més de dos caps de setmana per mes. Alhora la mare podrà gaudir de la companyia de la seva filla les vacances i dates assenyalades que ja s'indicaven en la Sentència de data 28-7-2015. En aquesta eventualitat no escau establir pensió d'aliments a càrrec del progenitor no custodi havent-se de mantenir els pronunciaments en aquest sentit continguts en l'anterior Sentència de 28-7-2015.

Rest a ben entès que el règim anterior quedarà sense efecte en l'eventualitat que la mare decideixi establir-se al Principat d'Andorra en quin cas, romandran d'aplicació íntegre els termes continguts en la Sentència de 28-7-2015 dictada en els autes principals.

I sense fer especial pronunciament en costes processals, havent cada part d'assumir les seves pròpies i per meitats les comunes."

En dates 12-01-2016, 19-01-2016, la recurrent va presentar escrit de conclusions, segons el qual i pels motius continguts en el mateix demanava la revocació de la sentència d'instància. Tanmateix adjuntava amb el seu escrit del document nº 2 acompanyant el seu escrit de conclusions presentat per davant d'aquesta alçada i consistint en un E-mail, el document nº3 és a dir el E-mail que el Sr. R.S. ha enviat a l'entrenadora, el document nº4 corresponent al document elaborat per la Sra. C.H. relatant un episodi, el document nº5 consistent en un document signat pels avis de la menor, els documents nº 6, 7, 8, 9 i 10 corresponents a varis correus electrònic. Sol·licitava que es vulgui nomenar un pèrit psicòleg per tal que visiti la menor i emeti un informe indicant com està vivint l'A. la separació de la seva mare, si és el seu desig romandre a casa del seu pare o si, vol anar a viure amb ella a P.

Finalment sol·licitava per Altressí que el present recurs sigui resolt juntament amb el que va presentar aquesta part per escrit de data 06-10-2015 contra la sentència de data 28-07-2015.

En dates 13-01-2016, 19-01-2016 i 11-02-2016 la recurrent presenta sengles escrits de manifestacions adjuntant a l'ensem als efectes probatoris escaients diversos documents:

- Informe psicològic de la menor de data 30-12-2015 (doc.1 escrit de data 13-01-2016)
- Un CD on consten enregistrades converses amb l'A. amb la seva mare. (doc.2 escrit de data 13-01-2016)
- Un escrit de la menor (doc.3 escrit de data 13-01-2016)
- Una foto de la menor amb un document (doc.4 escrit de data 13-01-2016)
- Un document escrit de la menor (doc.1 escrit de data 11-02-2016)

Tanmateix en el seu escrit de data 11-02-2016 la recurrent insistia en la pràctica de la prova psicològica ja que segons la pèrit de part la menor es trobaria en situació de risc.

IV.- Pel contrari, la representació processal del Sr. R.S., per escrit de contesta a les conclusions, de data 23-02-2016, demanava la confirmació de la resolució recorreguda tot puntualitzant que el preavis de 15 dies establert per aquesta darrera s'ha d'entendre com el termini en el qual la mare ha d'anunciar en una sola vegada i per tots els dies de mes següent en que vol gaudir de la companyia de la menor i la imposició a la recurrent de les costes processals.

El mateix dia la representació processal del Sr. R.S. formulava al·legacions respecte als escrits presentats per l'adversa en dates 13-01-2016, 19-01-2016 i 11-02-2016 adjuntant a l'ensem un mail als efectes probatoris escaients.

Al seu torn el Ministeri Fiscal contestava a les conclusions de la recurrent per escrit de data 23-02-2016, no oposant-se a l'acumulació de les actuacions sol·licitada per la mateixa, tot demanant pels motius i arguments continguts en el mateix la confirmació de la resolució recorreguda.

Mitjançant sengles diligències judicials de dates 25-02-2016 es dona trasllat respectivament a les parts litigants i al Ministeri fiscal dels ans ressenyats escrits.

Al respecte les representacions processals de les parts litigants presentaren al·legacions en data 3 de març del 2016. Altrament la representació processal del Sr. R.S. no s'oposava a la petició d'acumulació al present recurs de la peça separada oberta per la Batllia a rel de la petició de trasllat de domicili de la seva mandant juntament amb la menor a P. i que ha donat lloc a la sentència dictada per la Batllia en data 13-10-2015. Tanmateix sol·licitava que es vulgui incorporar en autes als efectes probatoris escaients els documents nº 2, 3 i 4 documents consistents en un correu electrònic, un informe de la menor i un certificat de l'escola.

Per escrit de data 7 de març del 2016, el Ministeri Fiscal informava que en cas que aquest Tribunal Superior de Justícia decideixi dur a terme una prova psicològica a la menor A., la qual es trobaria en situació de risc, es fa necessari que es traslladi a la pèrit la documentació tramesa per ambdues parts i més especialment, el CD de gravacions tramès per la progenitora de la menor, el tot als efectes de tenir un millor coneixement de l'entorn de la menor i per tal de poder entendre la seva situació.

V.- Per Aute d'aquesta Sala de data 28 d'abril del 2016 es dona lloc a l'acumulació dels recursos TSJC-418/2015 i TSJC-475/2015, que es tramiten en aquesta alçada, divent-se acumular els més recents (475/15) al més antic (418/2015) i restant els mateixos per al dictat de la resolució que s'escaigui.

VI.- Per Aute d'aquesta Sala de data 28 d'abril del 2016 s'acordà:

“Primer.- Incorporar per a millor proveir a aquest procés, els documents adjuntats pels Srs. R.L. i R.S. amb els seus respectius escrits presentats en el marc dels recursos registrats sota el número TSJC-418/2015 i TSJC-475/2016, i d'altra part per a millor proveir nomenar un pèrit psicòleg per tal que determini

si la menor A. es trobaria en situació de risc i la incidència que es pot projectar sobre la mateixa de conviure amb un o altre progenitor en diferents països.

Segon.- Designar com a pèrit judicial a la Sra. L.O., Psicòloga Especialista en Psicologia Forense, amb número de col·legiada 15/151 i despatx ubicat al Carrer X, d'Andorra la Vella.

Tercer.- Requerir als Srs. R.L. i R.S. a fi que dipositin cadascuns en concepte de provisió d'honoraris del pèrit designat, la quantitat de 450,00-EUROS, concedint-los-hi a tal efecte el termini de VUIT (8) DIES."

VII.- En data 01-08-2016 ha estat tramés a la Sala civil l'informe pericial psicològic dut a terme per la Sra. L.O.

Mitjançant sengles diligències judicials de data 1 de setembre del 2016, es dona trasllat a les parts litigants i al Magnífic Ministeri Fiscal el resultat de la pràctica de les proves acordades en l'auto dictat per la Sala Civil en data 28-04-2016, concedint-los-hi un termini de vuit dies hàbils a fi que manifestin el que tinguin per convenient al respecte.

Per escrits de dates 5 i 14 de setembre del 2016 el Mgfc. Ministeri Fiscal i les parts litigants respectivament presentaren les corresponents al·legacions mitjançant els quals insistien en llurs pretensions.

Tanmateix la representació processal de la Sra. R.L. en el seu escrit de data 14-09-2016 sol·licitava novament la pràctica de proves complementàries consistent en què, d'una banda, s'incorporin en autes i a efectes probatoris els documents 1 a 7, ambdós inclosos, i acompanyant l'escrit ans ressenyat i d'altra banda que el tractament que es doni a l'informe sigui provisional i que la psicòloga nomenada n'elabori un de definitiu donant resposta a les qüestions formulades en el susdit escrit.

VIII.- Per Auto d'aquesta Sala de data 25-10-2016 es decidí:

"Primer.- Donar lloc parcialment a les pretensions probatòries adduïdes per la representació processal de la Sra. R.L. en el seu escrit de data 14-09-2016 i incorporar per a millor proveir els documents nº1 a 6, ambdós inclosos,

adjuntats amb els susdit escrit i concedir a la part apel·lada i al Ministeri Fiscal el termini de cinc dies a fi que manifestin el que creguin per convenient al respecte i si ho consideren oportú.

Segon.- Donar trasllat a les parts litigants i al Magnífic Ministeri Fiscal dels escrits de dates 5 i 14 de setembre del 2016 presentats per davant d'aquesta sala a fi que en tinguin l'oportú coneixement i als efectes escaients."

Per escrits de dates 2 de novembre del 2016 les parts litigants respectivament presentaren les corresponents al·legacions mitjançant els quals insistien en llurs pretensions.

Tanmateix la representació processal de la Sra. R.L. sol·licitava novament la pràctica de proves complementàries consistent en què s'incorpori en autes i a efectes probatoris el conjunt documental 1 "les fotografies de la vivenda" i acompanyant l'escrit ans ressenyat.

Al seu torn la representació processal del Sr. R.S. sol·licitava novament la pràctica de proves complementàries consistent en què s'incorporin en autes i a efectes probatoris:

- el document número 1 un correu electrònic
- el document número 2 còpia de l'escrit de conclusions presentat pel Ministeri Fiscal en el marc de la causa 100205/2015.i acompanyant l'escrit de data 02-11-2016.

IX.- Per Aute d'aquesta Sala de data 29-11-2016 es decidí:

"Primer.- No donar lloc a les pretensions probatòries adduïdes per les representacions processals de la Sra. R.L. i del Sr. R.S. en els seus escrits de data 02-11-2016.

Segon.- Donar trasllat a les parts litigants i al Magnífic Ministeri Fiscal dels escrits de dates 2 de novembre de 2016 presentats per davant d'aquesta sala a fi que en tinguin l'oportú coneixement i als efectes escaients."

X.- En data 09-02-17 la representació processal del Sr. R.S. presentà escrit en el que manifestava que la Sra. R.L. hauria deixat a la seva parella sentimental i hauria traslladat el seu domicili a una ubicació diferent del domicili que compartia amb el seu company. Igualment, hauria marxat de la seva feina i se n'hauria anat a treballar en una empresa d'oci i jocs recreatius anomenada R. Posant-ho en coneixement d'aquest tribunal el Sr. R.S. vol evidenciar la situació inestable de la Sra. R.L. i que no convé atorgar-li la guarda i custòdia de la menor.

Envers aquestes manifestacions el Mgfc. Ministeri Fiscal es ratifica íntegrament en els seus escrits anteriors i la representació processal de la Sra. R.L. per escrit de data 16-02-2017 contesta dites manifestacions.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- Els greuges o motius que formula la part recurrent contra les resolucions d'instància són els que segueixen.

De manera prèvia, indica que sol·licita al tribunal que valori els documents adjuntats als escrits de 1-06-2015, atès que aquest va ser aportat dins el període probatori i hauria d'haver estat admès a tràmit, i de 17-09-2015, tota vegada que aquests foren aportats dins del període probatori per quant la recurrent i demandada reconvencional no va tenir temps, plantejada la demanda reconvencional, per a contestar-la i proposar prova en el curt termini de temps que li va deixar la Batllia.

En primer terme, sustenta que la Batllia s'expressa amb duresa en relació a la recurrent, de manera que si hagués valorat adequadament les proves dels procediments hauria copsat que qui anteposa els interessos personals als de la filla A. és el Sr. R.S.. Entén que el referent de la menor era la mare i era ella qui s'ocupava d'aquesta en tots els àmbits. Ara, en canvi, viu amb el pare i la seva parella. El pare no té temps per ocupar-se d'ella ni de proporcionar-li temps de lleure, per la qual cosa ha perdut el referent de la mare.

Les proves evidencien que la mare havia de marxar a l'estranger per feina i que la menor s'hagués adaptat perfectament. Així, s'havia d'incorporar a la feina l'ú de setembre però es va ajornar a l'ú d'octubre, la menor li demanava de marxar amb ella i a més podria treballar dos matins a l'institut neurològic de Barcelona. Refereix que els documents i els testimonis posen en relleu que ha estat la mare només la que ha tingut cura de la menor en tots els aspectes de la seva vida. A l'exploració de la menor, l'A. indica que confia més en la seva mare quan té un problema i que no li importaria anar a viure a P. Si bé també va afirmar que no té cap preferència per viure amb un progenitor o un altre, la Batllia hauria d'haver cridat a un psicòleg per a participar a l'exploració, el qual hagués apreciat la voluntat de la menor de no defraudar a cap dels progenitors.

La pericial de la Sra. Ballesté que va visitar a la menor en tres sessions aconsella que la guarda s'atribueixi a la mare i refereix l'estat de patiment i de desatenció, alhora que considera que no hi ha signes d'alienació parental.

Pel contrari, assevera que les proves proposades de contrari no han provat una eventual dedicació a la filla. Ara s'assenyala que perdrà les activitats extraescolars que efectua quan sempre s'havia oposat a la seva realització. Tampoc són certs els fets que es relaten l'agost de 2009, segons els quals la mare hauria abandonat al pare i a la filla.

En conclusió, refereix que la menor, d'ençà que es porta a terme la guarda pel pare, es troba en una situació de risc. En un escrit posterior aporta un informe pericial de la psicòloga Dra. P., de 30-12-2015, en el que s'afirma trobar-se la menor en situació de risc. I demana que si el tribunal ho considera adient nomeni un psicòleg per tal que reconegui a la menor A. i informi amb quin dels dos progenitors vol viure i si vol fer-ho a P. o a Andorra, sense que es doni trasllat de l'informe a les parts.

II.- El primer extrem que s'ha d'examinar és si la menor es troba en situació de risc, tota vegada que els tribunals no solament han d'adoptar les seves decisions en tots els procediments en els que intervenen o s'afecten als menors de conformitat amb el seu interès, com a paràmetre preeminent, sinó que ha d'analitzar amb cura aquelles situacions en les que el menor es pot trobar desemparat o en situació de risc per tal d'adoptar les mesures adients, fins i tot en col·laboració amb l'Administració, per a protegir-lo.

En data 1 d'agost de 2016 va tenir entrada en aquesta Sala civil la pericial judicial psicològica sol·licitada per aquesta Sala per tal de valorar si la menor es trobava en situació de risc i la incidència que podria produir en la menor viure en un altre país amb un dels seus progenitors.

La pericial psicològica parteix de dues entrevistes amb cadascun dels progenitors i de la menor A. durant el mes de juny de 2016, l'anàlisi de la documentació que es troba a les actuacions, la pràctica de proves psicomètriques i la coordinació telefònica amb el director de l'escola.

Quant a la situació de risc al domicili patern i en relació a la guarda de la menor per part del pare, la perit nega l'existència d'aquella i entén que el progenitor es comporta de manera responsable i afectiva.

Així doncs, tot el descrit fins al moment i recollit del relat de na A. indica absència de signes d'una eventual situació de risc al domicili patern, puix que no s'han detectat comportaments negligents ni abusius que suposin un menyscapte per a la menor, sinó presència d'una cura responsable i suficientment afectiva, la quina satisfà tant les necessitats logístiques com de seguretat i afecte de la menor, no podent considerar-se que la descrita animadversió de na A. envers la parella sentimental del Sr.S. respongui a presència de comportaments objectivament reprovables, sinó a desavinences interpersonals que, fins al moment actual, no han generat signes de desadaptació en cap de les esferes vitals de la menor (cf. Apartat 4.2.3 i següents).

I respecte de les funcions educatives per part del pare i de la mare esdevenen correctes i adequades sense indicadors de tracte abusiu, negligent, coercitiu, excessivament autoritari o mancat d'afecte o de cura.

Finalment, respecte a l'adequació de l'educació del pare i de la mare, les puntuacions obtingudes per la menor indiquen que les percep de forma suficientment satisfactòria, però totes dues millorables. Alhora, informa d'una elevada discrepància educativa, això és de diferències significatives en els estils educatius de cadascun dels progenitors. Tanmateix, no apareixen indicadors, ni el que respecta a l'educació paterna com tampoc en la materna, de tracte abusiu, negligent, coercitiu, excessivament autoritari, mancat d'afecte o de cura.

Per tant, de la pericial judicial, valorada de conformitat amb la sana crítica, s'ha de concloure la inexistència de risc en la situació de la menor. La perit judicial ha analitzat l'entorn familiar del pare, ha constatat que disposa d'un habitatge adient per a la menor i que s'ocupa d'ella de manera adequada i correcta, presenta les habilitat parentals necessàries i la menor té establert un vincle sòlid i d'afecte amb el pare. I les referides conclusions les extreu després d'entrevistar-se i practicar proves als progenitors i a la menor, i de coordinar-se telefònicament amb el director de l'escola, així com de l'estudi de les actuacions judicials. I les referides conclusions esdevenen lògiques i raonables en funció de la inferència efectuada amb les dades aconseguides. És per això

que aquesta Sala ha de concloure per l'absència d'una situació de risc que pugui afectar a la menor A..

III.- Respecte de la inadequada valoració dels mitjans probatoris que s'atribueix a les dues resolucions judicials dictades a la instància i que es fonamentarien en que el referent de la menor és la mare, que ella va haver de deixar la feina a Andorra per una nova feina a Palamós perquè era la menor qui sol·licitava el trasllat, que aquesta patia una situació d'angoixa i de patiment en el domicili del pare, amb crits i agressions, i que el pare no se n'ocupava de la menor en els diferents àmbits que aquesta necessitava, sinó que tot ho havia fet la mare, s'ha d'argumentar el que segueix.

Ja ha restat acreditat que la menor no es troba en cap situació de risc, atès que no apareix cap signe ni indicatiu, i que ella mateixa afirma que no ha rebut cap agressió ni crits per part del seu pare.

Si s'analitza l'exploració de la menor realitzada a la instància, en data 2 de juny de 2015, s'evidencia que la menor és conscient de la relació conflictiva que existeix entre els seus pares, però refereix que li agradaria conviure amb els dos progenitors i indica que té moltes amigues a Andorra i amics i exposa els diferents estils educatius dels pares, així com la diferent relació que té amb els avis paterns i materns.

Amb posterioritat, en data 3 de setembre de 2015, la menor A. va comparèixer davant la Batllia i va explicar que té un grup d'amigues a Palamós i altres a Andorra, de manera que pot marxar del país o quedar-se a Andorra. També va manifestar voler veure als seus pares i mantenir comunicació diària amb ells, tota vegada que afirmava que "no li importaria marxar a P. amb la seva mare i parlar a diari amb el seu parer, o bé quedar-se aquí amb el seu pare i parlar a diari amb la seva mare".

Més propera ha estat la valoració pericial que s'ha efectuat en aquesta alçada, la qual va tenir entrada en aquest Tribunal en data 1-08-2016.

De la lectura dels resultats obtinguts, ressort que com s'havia copsat a la instància existeixen dos models educatius dels progenitors diferenciats, essent el pare el referent d'autoritat però també curós a nivell afectiu. També indica la menor que el pare la lleva, li prepara l'esmorzar, la porta al col·legi i la recull quan acaba la jornada laboral i la porta a les activitats extraescolars i, finalitzades aquestes, les torna a recollir i després marxen cap a casa, mentre el pare prepara el sopar i ella es dutxa. Exposa que els caps de setmana, si no té competicions de gimnàstica, on l'acompanya el pare i li prepara el material, caminen, fan bicicleta o endrecen el jardí.

Amb la mare, que esdevé més laxa i permissiva en l'educació, realitza més activitats lúdiques. Encara que manifesta animadversió amb la parella del pare, Iolanda, afirma no haver rebut insults, cops, amenaces o coaccions. Així mateix, exposa una certa animadversió amb el fill de la parella sentimental de la Sra. R.L..

Respecte de l'escola, el director de l'escola respon que ni ell ni les professores ni les tutores han percebut cap canvi a l'A., qui es troba ben adaptada, amb una adequada xarxa social i rendiment acadèmic, així com una bona actitud. Afirma que el Sr. R.S. acudeix a totes les reunions i que porta a terme un satisfactori seguiment de la seva filla.

La perit (folis 152 i 153) considera que la menor presenta un adequat i satisfactori ajust en totes les seves esferes vitals i que la seva font de malestar esdevé el conflicte entre els progenitors.

Avalua les circumstàncies socio-laborals i personals del Sr. R.S. i entén que aquestes són altament estables en el temps, de forma que es pot predir

una correcta estabilitat en el desenvolupament psico-social de la menor. Quant a la Sra. R.L., el domicili en el que conviu és massa petit, sense que concreti una alternativa prou detallada. Ara, a l'escrit de 9-02-2017 manifesta que s'ha mudat a un pis més gran, però no ho acredita, alhora que l'estabilitat professional que mantenia ha estat mutada per l'obertura d'un negoci propi d'oci intel·ligent a P., reduint la seva activitat anterior, del qual prova que apareix com a titular d'aquest, que està al corrent de les obligacions tributàries i que ha intervingut en unes jornades de promoció turística.

Si les consideracions anteriors, les posem en relació amb els greuges que ha efectuat la recurrent, aquests han de ser desestimats.

Ja s'ha vist com la menor no es troba en cap situació de risc. S'ha d'afegir que, com informa la perit judicial, i així ja ho va posar en relleu encertadament el tribunal d'instància, no ha estat la menor, com afirma la recurrent, qui ha motivat el canvi de residència a P. ni tampoc l'existència d'una nova feina, sinó que ho han estat els interessos personals de la recurrent. Si bé resulta molt lícit atendre a aquests interessos personals, això no pot significar que els tribunals puguin desentendre's de vetllar per l'interès de la menor a l'hora de resoldre un eventual canvi de residència.

Així, la mare disposava d'un pis de propietat al país i d'una feina com a funcionària en el Ministeri X. El canvi laboral que va efectuar comportava anar a viure a P., amb una disponibilitat per viatjar a la província de Barcelona i a l'estranger varies vegades a la setmana i residir amb la menor en un pis petit, amb la seva parella sentimental i el fill d'aquesta.

Aquestes circumstàncies han estat avaluades pel tribunal i ha tingut en compte, a l'igual que ara ho fa aquesta Sala, que la menor es troba completament i adequada adaptada a Andorra, amb un bon cercle d'amistats i un notable rendiment acadèmic i que ella manifesta que si ha de residir a

Andorra vol mantenir un contacte diari amb la seva mare, a l'igual que si ho fes a P. amb el seu pare.

L'argument que era la mare qui s'ocupava de totes les activitats i que era el seu referent, alhora que el pare no s'ocupava gens de l'A., al marge d'haver rebut el retret del tribunal d'instància no s'adequa amb el resultat probatori.

En efecte, en aquest supòsit de crisi familiar, a l'igual que succeeix en molts altres, els progenitors han d'evitar fer partícip al menor d'edat de les seves disputes, controvèrsies o enfocaments diferents respecte d'aquells extrems que afecten als menors. I en aquest sentit, han de procurar reduir la seva conflictivitat i eliminar-la absolutament en presència del menor, per tal d'assolir els acords necessaris en benefici del desenvolupament integral de la menor.

En el present cas, el gran nombre d'escrits presentats per les parts i els retrets recíprocs sobre la forma d'educar o la vida personal de cadascun dels progenitors evidencia que aquests han de treballar en favor de l'A. per a eradicar aquests comportaments, de manera que esdevé necessari, malgrat la distància entre els llocs de residència, que trobin el temps oportú per a sotmetre's ambdós a una sessió informativa de mediació en matèria de família, de la que caldrà donar compte de la seva realització a aquest Tribunal.

De la prova practicada, i, en concret, de l'exploració de la menor en aquesta alçada per part de la perit judicial, ressurteix que el pare assisteix a totes les reunions escolars de la seva filla, sense que el Director de l'escola, malgrat l'asseveració de la Sra. R.L., hagi percebut, ni tampoc les professores ni tutores, cap canvi negatiu en la menor.

Així mateix, de l'exploració és la pròpia menor la que explica que el pare la porta a gimnàstica i la recull i el pare sustenta que no ha volgut portar-la a

natació perquè entén que ja desenvolupa prou esport la menor i ha de descansar. Al mateix temps, del que relata la menor i el pare, s'ha de concloure amb la perit que l'educació del pare si bé s'ajusta a un model d'autoritat, esdevé també curosa, afectuosa i responsable.

En aquest sentit, els documents que s'han aportat amb els escrits de 1 de juny i 17 de setembre de 2015 no poden alterar les conclusions abans obtingudes. En primer terme, els documents dels avis materns, de la germana de la recurrent i d'una amiga de la família tan sols reflecteixen que, segons la Srta. P., no coneix al Sr. R.S. perquè afirma que no ha assistit a les competicions, mentre que la germana relata les capacitats de l'A. i les bones habilitats com a mare de la recurrent i els avis materns descriuen el caràcter i les habilitats de la menor, la vida molt activa, a nivell personal i cultural que porta amb la seva mare, i que la presència del pare ha estat escassa a les competicions esportives.

En efecte, la presència escassa a les competicions esportives, sense que s'exposi els motius de la no assistència (com pot ésser les obligacions laborals) no significa que el pare, com s'ha assenyalat pericialment, no tingui una cura adequada, completa i responsable de la menor.

Pel que es refereix als documents aportats amb l'escrit de 17-09-2015, el requeriment de la Batllia es limitava (foli 70) a l'aportació de certificació del contracte de treball i del ministeri d'Andorra, inscripció a la seguretat social espanyola, inscripció de la residència a P. i excedència de tres anys a Govern. I la part recurrent ha aportat altres documents no requerits.

Malgrat això, aquesta Sala els ha tingut en compte i n'ha apreciat la seva eficàcia probatòria. Així, ha restat provat que la recurrent va iniciar la relació laboral amb el Dr. S., sol·licitant una excedència a la seva feina al Ministeri, i les exigències d'aquest treball quant a disponibilitat i el caire que el seu

contracte era com a eventual. També consta que ara ha reduït en molt aquesta ocupació i apareix com a titular d'un negoci dedicat a l'oci recreatiu a P., on es troba empadronada.

Respecte del dictamen de manca d'alienació parental, aquesta no ha estat apreciada ni pel tribunal d'instància ni per aquesta Sala ni tampoc tenen rellevància als efectes d'aquest recurs l'acreditació del lloguer del domicili familiar, tota vegada que no és objecte de recurs, ni el fet que la Sra. R.L. l'agost de 2009 marxés cap a Andorra, donat que aquest fet no ha estat valorat per a determinar el règim de guarda de la menor A..

Sí, en canvi, s'aporten documents (6 i 9), relatius a l'alta a les activitats extraescolars i declaracions de les Sres. C., G. i J. per a evidenciar que era la Sra. R.L. qui sempre s'ocupava de tot el referent a la menor.

Pel que fa aquest darrer extrem, s'ha de posar de manifest que les declaracions dels testimonis documentades no han pogut ésser objecte de contradicció al no haver-se proposat com a proves testificals. No obstant, de les referides declaracions que consten al document núm. 6 s'extreu que era la Sra. R.L. la que consta que donava d'alta les activitats extraescolars i s'encarregava de les assegurances, així com l'opinió que les signants dels documents tenien respecte les seves habilitats com a mare i el fet que havien vist poques vegades al Sr. R.S. o bé referien converses d'aquest, intrascendents per a la resolució del present litigi, o de referència per haver-les manifestat la pròpia recurrent. Com ja s'ha exposat, el fet que s'ocupés de les activitats extraescolars mentre durava la convivència, no obsta a que el pare desenvolupi adequadament i de manera responsable la guarda de la menor, com hem vist que indica el director de l'escola, refereix la menor en les exploracions o manifesta la perit judicial.

I, en relació a les darreres declaracions, la Sra. M. declara que la Sra. R.L. segons el seu criteri és una mare dedicada i preocupada que acudeix a totes les competicions; la Sra. C. exposa que la mare ha anat a totes les competicions de la filla i és una gran mare i que el pare l'ha vist a les dues darreres competicions de 10 i 16 de maig de 2015; la Sra. G. refereix els problemes de convivència explicats per la recurrent amb el Sr. R.S., que la convivència amb la nova parella de la recurrent i la filla és molt bona i que sempre anava a buscar a la seva filla a les activitats extraescolars així com que portava roba a la botiga del Sr. R.S.; i, la Sra. C., professora de rítmica, afirma que fins l'octubre de 2014 era la recurrent qui portava a la menor i qui responia els correus electrònics, que el pare no va respondre els correus electrònics fins el desembre de 2014. Afegeix que sempre ha estat la mare la que s'ha ocupat de tot el relatiu al material escolar i que d'ençà l'octubre de 2014 qui ve a recollir a l'A. és el pare, la seva companya sentimental o la filla d'aquesta.

De les anteriors declaracions no es deriva una inadequada o incorrecta valoració de la prova obrant a les actuacions. Al marge de la impossibilitat d'haver formulat repreguntes als testimonis, aquests posen de manifest que, al seu pare, la Sra. R.L. és una bona mare i responsable de la cura de la menor, així com que s'ocupava de les activitats extraescolars. I la darrera testimoni, reconeix que d'ençà l'octubre de 2014 la nena segueix efectuant rítmica però la recull l'entorn del pare.

En definitiva, aquestes apreciacions no obsten la conseqüència obtinguda a la instància i corroborada per aquesta Sala que consisteix en entendre que l'interès de la menor aconsella que la menor mantingui el seu nucli vital a Andorra, tant escolar, com d'amistats com d'activitats extraescolars i relació amb els avis materns, de manera que la guarda segueixi exercint-se pel pare, amb un règim de comunicació a favor de la mare, en el cas eventual que la mare no s'estableixi al Principat d'Andorra.

IV.- La desestimació dels recursos interposats contra les resolucions recorregudes no comporta la imposició de les costes processals, tot atenent a l'especial natura dels interessos en conflicte.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR els recursos interposats per la representació processal de la Sra. R.L. contra la sentència de data 28-07-2015 i de data 13-10-2015, i confirmar íntegrament les seves parts decisòries. No procedeix efectuar imposició de les costes d'aquesta alçada.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-